

Leto XIII.

V Ljubljani 1. aprila 1944.

Štev. 11-12.

Naše velikonočno jagnje je darovano

Bratje! Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, ker ste opresni; zakaj naše velikonočno jagnje, Kristus, je darovano. Zatorej obhajajmo praznik ne s starim kvasom hudo-bije in malopridnosti ampak z opresniki čistosti in resnice.

Žrtvi velikonočni
naj hvalnice pojo kristjani.
Jagnje je rešilo ovce:
Kristus nedolžni
je z Očetom spravil grešnike.
Smrt in življenje
sta se borila v prečudnem dvoboju:
Gospod življenja je umrl,
kraljuje živ.

Povej nam, Marija,
kaj si videla na poti?
Grob Kristusa živega
in slavo sem videla vstalega,
angelske priče, prtič in povoje.
Vstal je Kristus, upanje moje
pred vami pojde v Galilejo.

Vemo, Kristus je res od mrtvih vstal:
Ti, o Kralj zmagoslavni,
se nas usmili. Amen. Aleluja.

ALELUJA

Marija na velikonočno jutro

(Odlomek.)

Vetus traditio per manus majorum, ac per subsequentia saecula ad posteros delapsa testatur, eumdem Dominum nostrum apparuisse primum omnium sanctissimae Genitrici Mariae: quod nemo pius, puto, negerit.
(Baronius.)

Zdaj ni bila Marija več v Betaniji, v hiši Lazarja, ki ga je bil Jezus priklical nazaj iz kraljestva smrti, ter njegove sestre Marle in Marije. Tam je morda preživela zadnje ure s svojim Sinom, v družbi ljubečih src, kjer še sleherni predmet izdihava spomin na njenega Sina.

Kajti tisti trenutek, ko je Kristus izdihnil svojo dušo, se je za njo vse končalo.

»Mati, glej, tvoj sin! Sin, glej, tvoja mati!«

Kakor bi se Jezus hotel odreči vsemu, kar mu je bilo na svetu najljubše: Materi in učencu, ki mu je še prejšnji večer slonel ob srcu ter nam ohranil veliko besedo: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil...« Sin božji se je ločil od osega. V grozni zapuščenosti — »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!« — je obvisel na križu med viharnim nebom in trepetajočo zemljo.

Potem so mu potegnili žeblje iz rok in nog ter ga položili Mariji v naročje, za zadnje slovo, za zadnji objem. Le za trenutek, toliko, da so razgrnili platno in tančico.

Jezusovo trpljenje je bilo končano, toda Marija, Tolažnica žalostnih, je trpela naprej; potopila se je v najglobljo bolečino, ki bi je človeško srce brez božje milosti ne moglo več prenesti. Sinova bolečina se je v njej nadaljevala. Njeno srce je ohranilo Jezusov umirajoči, trudni pogled in zadnji krik božjih ust. Vsa teža Odrešenja se je zgrudila nanjo in kamen, ki so ga zavalili k vходу v grob, je padel na njeno srce.

Bile pa so z njo Marija Magdalena in Marija, mati Jakobova in Jožefova.

In bila je pasha, veliki praznik Izhoda iz Egipta, ko so Izraelci opasani in s popotno palico v rokah použivali velikonočno jagnje.

Toda velikonočno jagnje — Kristus je bilo že darovano!

In ko je minila sobota, so žene pripravile dišav in mire in aloa, da bi šle Gospoda mazilit, ko bi minil sobotni dan. Vsa hiša treh Marij je bila polna ostrega vonja mazil in alabastrnih posodah, vonja trpljenja, vonja smrti.

Toda božja Mati je bila daleč od svetih žena. Pobožno izročilo pravi, da sta jo sveti Janez in Jožef iz Arimateje popeljala v hišo, ki jo je imel Arimatejec na svojem vrtu, prav blizu Gospodovega groba. Sleherno uro je slišala, kako so se menjavale straže ob grobu. Ali pa je njeno srce slišalo tudi besede Jezusove:

»Sin človekov bo izdan ljudem v roke in ga bodo umorili, in tretji dan po smrti bo vstal.«

Ali si je Marija, ki je ohranila v svojem srcu hvalnico betlehemskega pastirjev in bolečo Simeonovo prerokbo, zapomnila tudi besede, ki jih je Jezus govoril učencem na poti v Galilejo? Ne, Mati jih ni slišala, le dvanaajsteri so jim bili priča, pa jih niso razumeli. Toda morda je Marija prva iz ust samega Jezusa zvedela skrivnost Odrešenja že tisti trenutek, ko je Kristus zapustil hišo svojega krušnega očeta sredi nazareških vrtov, hišo materine ljubezni, hišo dela za vsakdanji kruh ter priprave za veliki poklic. Morda je tedaj, ko ji je segel v roke, povedal vse tisto, česar niti izvoljeni Peter ni mogel razumeti še na predvečer trpljenja.

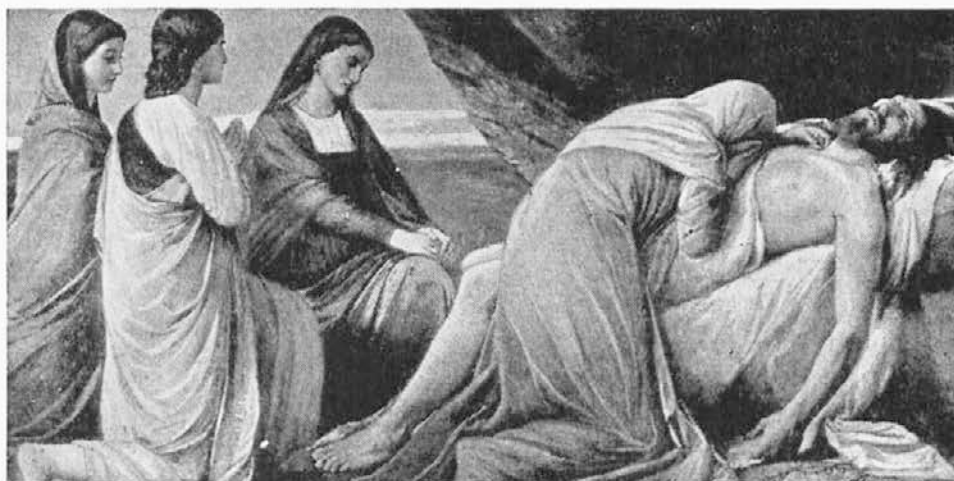
In poslej je Mati ostala v tihi samoti kakor takrat, po angelovem pozdravu, hraneč v duši veliko skrivnost, veliko bolečino, ki je zdaj dopolnjena.

Izgubila je vse, kar je ljubila!

Prvi dan tedna je zažarel za Oljsko goro. Potem se je streha svetišča zlato zažigala in dim jutranje žrtve se je dvigal nad žrtvenikom...

Tedaj se je zganila zemlja, da so se vznemirili ljudje in živali.

Človek, ki je stal na vrhu Oljske gore, je videl, kako je planil svetel žar od neba do kraja, kjer so pred dvema dnevnoma pokopali zapeljivca, ki se je delal Sina božjega. V oljkah je zašumelo; ptiči so prhnili pod nebo. Žar je človeku napolnil oči in zdelo se mu je, da se dva moža spuščata z neba. Nato je padel na obraz.

Prav tedaj so neke žene zapustile hišo treh Marij ter hitele skozi mesto, zavite v plašče, kakor bi se bale, da bi jih ljudje prepoznali. To so bile Marija Magdalena, in Marija, mati Jakobova in Saloma in Joana in z njimi druge, ki so šle h grobu ter nesle dišav, ki so jih bile pripravile.

Tisti trenutek je vzšlo sonce.

Ali se jim je pridružila tudi Marija, Mati Jezusova? Jim je mar pohitela naproti do ograje vrta, ki je skrival Gospodov grob? Ali je pričakovala ob grobu te najzvestejše med zvestimi, ki so hitele k svojemu Gospodu, da mu izkažejo zadnjo ljubezen, ljubezen do mrtvega?

Evangelij o Mariji molči. Molči od fitega stanka, ko v senci križa pove: »In od fiste ure jo je učenec vzel k sebi.«

Sveta Devica, božja posoda, ki je dozorila Odrešenika sveta, je svoje delo dopolnila. Njena mera je polna — tiho se umakne. Zdaj ni več potrebna človeške tolažbe in njen Sin ne mrtaških dišav. Še Janeza, njenega varuha, ni ob njej. S Petrom, čolnarjem, se skriva nekje za zagrnenimi okni in zaklenjenimi vrati in niti ne vidita, da ostaja jutro velikonočne nedelje.

Marija je sama.

Morda molí. V svoji veliki žalosti išče utehe pri Bogu — ter veruje! Veruje v tretji dan, ko bo soetišče Gospodovega telesa spet pozidano. Da, prepričani smo: če so vsi mislili, da je vse izgubljeno, vse končano — Mati ni izgubila vere.

Prav tedaj je bilo, ko je padel človek vrhu Oljske gore na obraz:

Velik hrup je vstal na vrhu in velika skala se je zrušila.

Toda Marija tega ni slišala. Slišala je le, da jo je nekdo poklical:

»Mati!«

Je bil to njegov glas? Jo je On poklical z imenom, ki ga je bila vajena od prvih jecljajočih zlogov Otrokovih ust do zadnjih besed na križu?

Najprej je slišala ta pozdrav v srcu — mati zasluži bližino otroka prej s srcem ko s čutili — nato ga je slišala tudi z ušesom.

Njegova roka se ji je dotaknila ramena, las...

In Marija je padla na kolena:

»Moj Sin!«

Bilo je namreč jutro velike nedelje, tedaj, ko so žene ob odprtem grobu zagledale dva mladeniča v blestečem oblačilu in slišale njun glas: »Ne bojte se! Vem, Jezusa iščete, Nazarečana, križanega. Čemu iščete živga med mrtvimi? Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je bil rekel...«

Ne, takrat ga niti Marija Magdalena, ki je »mного ljubila«, še ni srečala; Mati je bila gotovo prva, ki je videla svojega od mrtvih vstalega Sina.

Stal je pred njo, ves svetel in bleščec, z ranami na rokah in nogah ter na desni strani prs. Videla ga je poveličanega in ni bilo treba besede, kajti nobene skrivnosti ni bilo med njima.

Sprožila je k njemu roke...

Potem je zapela veliko hvalnico...

Veste, katero zanimivost imajo letošnji velikonočni prazniki?

Obhajamo jih verjetno točno za obletnico smrti in vstajenja Gospodovega. Vsi računí namreč kažejo, da je Jezus umrl 7. apr. in torej vstal 9. apr. 1. 30. (Prim. Snój, Jezus Kristus str. 35—38.) Morda Ti bo tudi to pomagalo, da jih boš lepše obhajal?

Papeževa naročila

Še bolj važen pripomoček zoper brezbožni komunizem kakor odpoved materializmu pa se Piju XI. v Divini Redemptoris zdi:

Ljubezen

Kaj je krščanska ljubezen? »Mislimo na tisto krščansko ljubezen, »potrpljivo in dobrotljivo« (1 Kor 13, 4), ki se ogiblje vsakega videza druge ponižujočega pokroviteljstva in vsakega razkazovanja; tisto ljubezen, ki je že v početkih krščanstva pridobila za Kristusa najbolj uboge med ubogimi, namreč sužnje.« Papež je ob tej priliki izrecno pohvalil vse organizacije, ki vrše telesna in duhovna dela usmiljenja.

Ljubezen spreminja srca! »Čim bolj bodo delavci in ubogi sami na sebi in v svoj prid izkusili dejavno ljubezen, zajeto iz Kristusovega Srca, tem bolj bodo med njimi ginili predsodki, da bi bilo krščanstvo izgubilo svojo moč ali da bi bila Cerkev s tistimi, ki izkoriščajo njih delo.«

Papeževa bolečina: ljubezni ni! »Toda če gledamo na eni strani neizmerno množico ubogih..., na drugi strani pa toliko drugih, ki se brez mere zabavajo in trošijo ogromne vsote za popolnoma nepotrebne reči, ne moremo, da ne bi z boleščjo izpovedali, da mnogi niti ne izpolnjujejo zares zapovedi pravičnosti, niti zares ne razumejo, kaj zahteva krščanska ljubezen v vsakdanjem življenju.«

Beseda in tisk o ljubezni ne smeta molčati! »Zato želimo, častiti bratje, da bi se z besedo in tiskom bolj in bolj pojasnjevala ta božja zapoved, to dragoceno znamenje, ki ga je zapustil Kristus, da bi se po njem spoznavali njegovi pravi učenci; ta zapoved, ki nas uči gledati v trpečih Kristusa samega in nam nalaga, da ljubimo vse ljudi kot brate, kakor je Kristus ljubil nas, to je, da zanje žrtvuemo, kar imamo in, če treba, damo zanje tudi življenje.«

Ob koncu bomo sojeni po ljubezni! »Naj bi vsi in pogosto premišljevali tiste besede, tako tolažilne, a obenem tudi tako strašne, besede zadnje odločitve, ki jih bo izgovoril najvišji Sodnik na dan poslednje sodbe: »Pridite blagoslovljeni mojega Očeta... Resnično, povem vam, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.«

Predpogoji krščanske ljubezni: »Da si torej zagotovimo večno življenje in da bomo mogli dejavno pomagati ubogim, je treba: 1. vrniti se k bolj skromnemu življenju... in 2. pozabiti nase iz ljubezni do bližnjega.«

Prerajajoča moč krščanske ljubezni. »Ta nova zapoved krščanske ljubezni, kakor jo je imenoval Jezus (Jan 13, 14), ima v sebi neko ljudi prerajajočo moč. Nje zvesto izpolnjevanje bo dalo srcem notranji mir, ki ga svet ne pozna, in bo dejavno pomoglo v težavah, ki stiskajo svet.«

Razločilno znamenje kristjanov

Te papeževe besede o ljubezni, ki jih je v okrožnici zoper brezbožni komunizem naslovil na vse vernike, so tako pojasnjene in potrjene po naših domačih razmerah, da jih ni treba še bolj pojasnjevati. Ponoviti moramo samo opomin, s katerim Aleš Ušeničnik zaključuje to poglavje:

»Ne pozabimo, da se morajo po Kristusovem nauku kristjani ločiti od vseh drugih ljudi prav po ljubezni.«

Prof. dr. Peter Eržen

Prav tiste dni, ko smo se v »Zvezdi« spomnili pokojnega profesorja Keka iz Novega mesta, so pripeljali iz Kočevja profesorja dr. Petra Eržena. Pri znanem napadu komunistov na to mesto je bil hudo ranjen in njegovo življenje je viselo na nitki. In ta nitka se je 5. marca žal pretrgala. Dotrpel je drugi srednješolski katehet, kot posredna, pa prav tako velika in vdana žrtev brezbožnega komunizma na Slovenskem.

Kaj je bil gospod Peter, naj govore tisti, ki so z njim živeli:

»Bil je sonce naše družine.« Tako so nam njegovi domači v mrliškem oznanilu sporočili njegovo smrt.

»Ves nasmejan, dober in pravičen nisi bil samo naš leksikon, navadni profesor — bil si nam prijatelj in drug, ljub tovariš.« Tako mu je zapisal v spomin eden njegovih učencev.

»Mladini si bil kot katehet in duhovnik sonce veselja. Tvoji tovariši smo v tem oziru občudovali Tvoje sposobnosti in se veselili Tvojih uspehov. V nedolžnih dušah svojih dijakov in dijakinj pa si si postavil najlepši spomenik.« Tako mu je govoril tovariš katehet na pogrebu.

Svojo ljubezen do »Naše Zvezde« in dijaške kongregacije pa je pokojni gospod Peter najlepše pokazal lani, ko je ves veder in poln dobre volje prihitel v Ljubljano, čim je majhno kazalo, da bo njegov zavod imel ponk, in pobral na upravi kar vse preostale Zvezde. Potem pa ponovno prosil: »Pošljite mi vsaj še nekaj izvodov, čeprav mi svojega daste, saj sem tudi jaz svojega poklonil študentu.«

In to sonce je zdaj zašlo, ta dobri katehet je umrl, ta velika ljubezen do vseh dijaških lepot in idealov dogorela. O, kolika škoda!

Pa upajmo — tudi blagoslov! Saj tudi mi verujemo Cankarjevi besedi, ki jo je pokojnemu gospodu Petru zapisal v nekrolog njegov sošolec: »Trpljenje je kakor plodna njiva, ves blagor raste iz njega.«

Daj Bog, da bi bilo tako! Blagoslovi to strašno setev, ki so jo prav naši dijaki po Tvoji sveti volji morali že vsejati, in blagoslovi še prav posebno setev že dveh svojih duhovnikov, ki sta v službi, ki si jima jo Ti dal, sejala med dijaštvo seme Tvoje besede in za boljšo rast končno celo sebe tako vdano žrtvovala.

Blagoslovi, Gospod!

V. Zaletel

Dve sodobni

Šolska naloga

Danica je v »Sibiriji« doma. Če veste, da je njena mati vdova s tremi sinki in tremi hčerkami, da je njen zaslužek raznašanje časopisov in da kot najstarejša hodi v tretji razred meščanske šole, potem že veste, da razen matere nihče nič ne zasluži in da morajo živeti v hudi revščini. Danici se to pozna: slabše je razvita in oči so ji udrte.

Š tisto šolsko nalogo pa je bilo tako. (Pripovedovala mi je njena učiteljica.) Ker bi mati rada zjutraj nahranila in oblekla otroke, je šla Danica raznašat časopise. Tako zgodaj, da je do šole vse razdelila. Seveda brez zajtrka, saj ni bilo časa in do doma je bilo daleč.

Že utrujena in lačna in s strahom pred nemško šolsko nalogo je sedla v klop. Saj bi rada, pa ne gre. Der, die, das se ji mešajo in ta čudna slovnica! Joj, iz tega bo cvek! Tedaj jo zapazi učiteljica, kako ima glavo sklonjeno nad zvezkom in kako ji telo krčevito drgeta. Dvigne ji glavo in vidi, s kakšno silo zadržuje jok. »Kaj ti je, Danica, si bolna ali kaj?« Tako sočutno jo vpraša, da si Danica upa odgovoriti: »Naloge ne znam, pa bom nezadostno pisala!« Jok. Njena rdečelična sošolka se zasmije in si popravi kodrčke.

Kaj vedo njene sošolke, ki so se dobro naspale in natlačile s kavo in belim obloženim kruhom ter jim še čeveljčke osnaži služkinja, kaj se pravi pisati šolsko nalogo Danici — brez zajtrka in po takem opravilu, kot ga je morala opraviti navsezgodaj.

Učiteljica jo potolaži, naj pač napiše, kar more. A iz sočutnega razumevanja do nje je tedaj — prvokrat v šoli »goljufala«. Kjer koli se je Danici ustavilo, je ona — kar tako mimogrede — razložila in zapisala na tablo, kakor da bi veljalo vsem.

Prihodnjo uro dobe zvezke nazaj.

»Koliko si pisala, Danica?«

»Minus odlično.«

Iz njenih oči je zasijal tako hvaležen pogled, da je bila z njim učiteljica poplačana za ves trud, ki ga nikoli pozabila ne bo.

Kodrolasa rdečelička pa se je namrdnila: Takale reva v pošiti obleki, pa piše bolje od mene! In še sama je rekla, da ne zna! Kakšna krivica!

Ni mislila prav, povedala pa prav: Res, kakšna krivica! Pri nalogah in v življenju.

Bil je fant, da malo takih

Linorez, Simona

Bil je fant, da malo takih. Povedal bi lahko njegovo ime, ulico in hišno številko — pa bolje da ne. V višji šoli že, matere vdove sin edinec, idealen in narodno zaveden. Kot sto drugih je tudi njega omamila lepa pesem o osvobojenju, ki pa so jo peli ljudje drugega kova, kot je bil on — za vse dobro vneti fant. A on tega ni vedel, ni pravočasno sprevidel. Pa so mu naročili, da mora nekoga ubiti. Tedaj se je zgrozil in se uprl: češ, nisem zato prišel k vam, da bi ubijal, marveč reševal. Tedaj so ga postavili pred izbiro: ako ti ne boš njega, bomo mi tebe. A kljub tej grožnji ni hotel ubijati. V strašnih duševnih mukah, v omahovanju med tujim in svojim življenjem se je končno odločil: namesto neznancu je sebi pognal kroglo v glavo ...

Ugasnilo je življenje — polno načrtov in lepih nastavkov, nastala je vrzel v družini in vrzel v narodnem občestvu. Zakaj? Čemu?

O strašna brezvestnost komunizma, ki si zlorabila najsvetejša in najplemenitejša čustva in stremljenja mladih src za svoje podle namene. Kam naj te uvrstim, kako nazovem? Saj ni mesta več zate v naših običajnih razpredelnih dobrega in zlega. Nazval bi te svetoskrunstvo, pa se mi zdi, da še s tem ne bi izčrpal tvoje zlosti, ker v tebi ni samo zlo, marveč do zadnje potankosti premišljeno in preračunano zlo. O mysterium iniquitatis, saj bi si še slutiti ne upal, da je tvoja črna globina tako temna in brezdanja.

Bratje in sestre, molimo, molimo, molimo... za jasen pogled in močno srce sebi in vsem bratom in sestram.

Božja Previdnost

- Ki ohranjaš vse, kar je v nebesih in na zemlji, usmili se nas.
Ki določaš vsemu število, mero in težo, usmili se nas.
Ki daješ rast in življenje, usmili se nas.
Ki hraniš ptice pod nebom in lilije na polju, usmili se nas.
Ki si neizrekljivi vir vseh darov in milosti, usmili se nas.
Ki daješ pravico vsem, ki trpe krivico, usmili se nas.
Ki hraniš lačne, usmili se nas.
Ki rešuješ jetnike, usmili se nas.
Ki razsvetljuješ slepe, usmili se nas.
Ki varuješ tujce, usmili se nas.
Ki razlivaš svoje varstvo nad vdove in sirote, usmili se nas.
Ki veš za vsak las, ki pade z glave, usmili se nas.
Ki z nežno skrbjo objemaš vse stvari, usmili se nas.
Ki si nerazumljiva v svojih potih, usmili se nas.
Ki si neskončno modra in pravična v svojih delih, usmili se nas.
Ki vodiš pravične po trnovi poti križa k višji svetosti, usmili se nas.
Ki pod Tvojim varstvom vse, kar se zgodi na svetu, koristi njim, ki Te ljubijo, usmili se nas.
Ki nikdar ne dopustiš, da bi bili osramočeni, kateri vate zaupajo, usmili se nas.
Ki kaznuješ grešnike na tem svetu, da jim v večnosti lahko prizanesesh, usmili se nas.

Vsega hudega — reši nas.

Obupa in predrznega zaupanja — reši nas.

Malodušnosti v stiski in trpljenju — reši nas.

Godrnjanja proti Tvojim božjim sklepom — reši nas.

Pretirane skrbi za časne dobrine — reši nas.

Mi grešniki, prosimo Te, sliši nas.

Da bi iskali najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, prosimo Te, sliši nas.

Da bi se v vsaki stiski z zaupanjem obrnili k Tebi, nebeški Oče, prosimo Te, sliši nas.

Da bi se Ti vedno zahvaljevali za darove Tvoje ljubezni, prosimo Te, sliši nas.

Da bi sprejemali iz Tvojih rok vse križe in stiske vdano in ponižno, prosimo Te, sliši nas.

Da bi v sreči in nesreči molili in slavili Tvojo očetovsko Previdnost, prosimo Te, sliši nas.

Da bi sadov svojega trpljenja nikdar ne izgubili z malodušnostjo in nepotrpežljivostjo, prosimo Te, sliši nas.

Da bi nas v dneh žalosti in stiske krepila misel na večno plačilo v nebesih, prosimo Te, sliši nas.

Molimo: Ljubezni polni Oče, ki vse ohranjaš in vodiš, kar si ustvaril, prosimo Te, ozri se milostno na nas in podeli nam ponižnosti in vdanosti, da se homo vedno otroško vdano uklonili sklepom Tvoje očetovske dobrote.

Daj, da nas v sreči ne bo oslepil varljivi blesk zemskih dobrin in da nas v nesreči kratkotrajna stiska ne bo vodila v malodušnost. Daj, dobri naš Oče, da se homo v žalosti in veselju, v boleznih in zdravju, povišani in ponižani, v življenju in smrti, z živo vero in z nezmajnim zaupanjem ozirali k Tebi, kjer nas čaka večno veselje. Amen. (Iz litanij, ki jih molijo na Holandskem.)

Nove knjige

Goossens, Življenjske smernice II. Za vzgojo uma. (Izdala MK bogoslovcev v Ljubljani.)

- Prvo knjižico Življenjskih smernic že poznate. Mnogi ste jo kupili in brali. Zdaj smo dobili drugo in v kratkem dobimo še tretjo. Hvala Bogu in prevajalcem!

Druga knjižica prav tako prijetno, neprisljano in živo kot prva, daje smernice za umsko vzgojo. Za študente, ki vsak dan »uma svitli meč« vihtijo, je torej kot nalašč že po snovi. Pa tudi po obdelavi je vprav njim namenjena. V prvi polovici, kjer so opisani različni tipi uma — glavice in glavice — je res malo težja, a zato je pa potem »način šolskega dela« toliko bolj praktičen in takoj izvedljiv. Za vse predmete boš dobil pravo navodilo, da jih boš z lahkoto in uspehom študiral. Prav tako ti bodo prav prišla navodila za urjenje spomina, pravilno branje, pisanje in govorjenje.

Najbolje bi bilo, da bi bila ta knjižica v višji šoli kar obvezna učna knjiga kot metodika pravičnega učenja. Ali pa naj bi jo starši kupili vsem — pa jim ne bo treba nič pridigati, kako se učite! Toda vsaka stvar, ki je obvezna, zgubi svojo privlačnost — zato sam z veseljem sezi po njej, beri in takoj izvedi pri sebi!

Goossens, V svetlobi Jezusovi. Goossensa — pisatelja Življenjskih smernic — že nekoliko poznamo. Njegova premissljevanja, ki so jih pod gornjim naslovom izdali ljublj. bogoslovci, pa so še posebej vredna priporočila. Kratke, v tri dele razdeljene me-

Beri

Nekaj odstavkov iz Goossensove knjige: Življenjske smernice II., o kateri poročamo med »Novimi knjigami« in jo vsem še in še priporočamo.

Čemu?

1. Da se izpopolniš. — Šolska predavanja, ki jih poslušáš, puščajo še celo kopo lukenj. V tistih nekaj urah ti profesor ne more vsega povedati. V šoli dobiš, kar je pri vsaki snovi bistveno. Peljejo te po sredi velike ceste, a ti ne puste, da bi skočil malo po bregu in pogledal malo po okolici. Pa vendar je tam toliko lepih in zanimivih stvari. Šel jih boš odkrivat s svojim branjem.

Recimo, da obdelujete spis kakega pisatelja. Ne zadovolji se s kratko življenjepisno opombo, ki jo dobiš v Berilu ali v kakem slovarju. Loti se širšega študija o predmetu, ki ga obravnava pisatelj. Potrudi se, kolikor je pač mogoče, razširiti svoje znanje v vseh panogah, ki jih študiraš.

Te knjige boš bral počasi, zmerno. Varuj se naglega in mrzličnega branja. Od takega branja ti ne bo ostalo nič trdnega, ker ne bi imel časa, da bi obrnil pozornost na podrobnosti, in če bi dolgo tako bral, bi te le glava bolela.

Kljub pazljivosti se ti bo o mnogih zanimivih stvarih, ki si jih zapazil in bi si jih moral zapomniti, čez nekaj mesecev le še zdelo, da si jih nekoč bral. Zato si pri branju delaj izpiske. (Sledi praktično, pa zelo dobro navodilo o izpisovanju).

2. Da se izoblikuješ. — Nikar se ne prepusti strašni strasti, ki bi razvila v tebi samo okus za romane. Če se ji brez pridržka vdaš, boš kmalu postal nezmožen brati še kaj drugega.

Jasno, da nočem reči, da je vsa slovstvena vrsta, ki se imenuje roman, obsodbe vredna. So tudi odlični romani, prave umetnine, ki so napravili mnogo dobrega. Ravno tako pa je res, da je poleg tega velika nevarnost romanov, da pokvarijo duha in srce bralca, če za njegovo starost, duševno stanje in družabni položaj niso primerni. Popeljejo ga v nek namišljen svet in ga navadijo, da ne misli, ne čuti in ne želi več po svoje, ampak samo pod zunanji vplivi.

Če že izključno branje romanov, ki so še nekaj vredni, napravi tako porazne učinke, kaj naj potem mislimo o manj vrednih ali celo ničvrednih romanih, ki predstavljajo večino in so navadno paša požiralcev romanov.

So pa še slabši kot povprečni romani — romani, ki so namenoma slabi. Teh se ni treba le ogibati kot običajnega branja, ampak jih sploh ne

smemo vzeti v roke. Že en sam zadošča včasih, da popolnoma uniči dušo.

Na kratko: na noben način ne slabih romanov! Tudi ne samo romanov! Za izjemo si lahko kdaj izbereš kakšnega med najboljšimi.

»Če mi pa vzamete skoraj vse romane, kaj naj pa potem berem?«

Zgodovinske knjige. Kateri so navsezadnje dobri nagibi, ki te ženejo k branju romanov? Težnja po živih čustvih in močno razgibanih strasteh, iskanje nenadnosti in velikih sprememb. Toda kje boš našel večja čustva in silnejše strasti kot v zgodovinskih zgodbah? Kje boš našel več presenečenj in sprememb?

Beri tudi potopise. Zelo te bodo zanimali in po njih boš spoznal zemljo, na kateri živiš. Ne zamenjaraj pa tudi ne pesnikov, literatov in kritikov.

Tudi slovstveno zgodovino moraš poznati prav tako kot svetno. In končno še poljudno znanstvene knjige. V naši dobi moramo poznati vsa važnejša znanstvena odkritja.

Sam sebi pa bi zameril, če te ne bi še posebno opozoril na knjige o estetiki. Šolski učni načrt je tako obremenjen, da je v njem tako malo prostora o umetnosti. Če nisi imel velike sreče in nalletel na profesorja, ki je sam umetnik, je velika nevarnost, da zapustiš srednjo šolo z veliko luknjo: manjka ti najosnovnejša estetska vzgoja. S tem bi izgubil odlično sredstvo za poplemenitev duše in vir najčistejšega veselja za vse življenje.

Indeks zapovedanih knjig

Skofijsko vodstvo dijaških kongregacij je pred kratkim izdalo poseben seznam (indeks) knjig, ki jih mora vsak kongreganist(ka) prebrati. Da ga boste imeli(e) vsi(e) pri roki, vam ga spodaj objavljamo.

Knjige so razdeljene v tri skupine, vsaka ustreza določeni starostni dobi. Vrstni red branja ni določen. Gre samo za to, da v tem času vsaj vse te knjige, potrebne za tvojo osebno rast, prav gotovo prebereš. Je pa seveda to samo minimum. Če imaš sebe in svojo bodočnost resnično rad(a), boš bral(a) še mnogo več. (Morda dobimo kdaj še poseben seznam svetovanih in priporočenih knjig?)

Prva skupina.

(Od prve do tretje šole.)

Zgodbe malega Gvidona.

Karg, Mala skrivnost.

Štular, Sveti Stanislav.

Debevec, Sveti Alojzij.

Germano, Sveti Gabrijel ž. M. B.

Zamjen, Fatima.

Bregar, Od kod sem, mati?

Knific, Leta, mlada leta.

Valjavec, Lepo vedenje.

*** Stori to!

ditacije spremljajo mladega človeka na njegovih mladostnih potih in hranijo njegovo dušo z božjo besedo. Glavna misel vsakega premišljevanja je še posebej zapisana na koncu. Prevod je dober in skrben. Zunanja oprema Slavka Pengova dela knjižico še bolj privlačno.

Novih premišljevanj smo resnično veseli. Posebno praktično je, da je pridejano na posebnem lističu kratko spodbudno besedilo, ki človeka navaja, da bo z uspehom premišljeval in tako na pravem temelju gojil globoko duhovno življenje. Zato velja: Vzemi in pogosto prebiraj. J. Š.

Severin Šali, Srečavanja s smrtjo. (Ljud. knjigarna, 1943.) Pesniška zbirka, ki ji je bridkost časa vtisnila svoj pečat, obenem pa dvignjena tako nad meje naših dni, da jo lahko imenujemo: večnostno darovanje nesmrtnega človeka. Pesnik ne vztrepeta pred srečanjem s smrtjo — ljubljena znanka mu je, družica noči in minulih stvari. V krogoteku življenja se srečuje z davnimi spomini, z mrtvim pesnikom in pastirico — posebljenim pesniškim hotenjem, moli za mrtve in prosi za žive, dokler ne zazveni v veliki hvalnici, ki jo Smrt govori, ter konča z besedami:

»Kar je z menoj odšlo,
kar v zemlji spi,
je vdano čakanje in ni
mrtvó:

iz vaših src naprej zori.

Pesmi o smrti — in vendar slavospev življenju. Res človeškemu življenju, ki pozna žrtev in darovanje in vé, da ne živi samo zase.

Zbirka je velika izpoved močne pesniške volje, vredna, da jo postavimo ob stran ne samo našim najboljšim, tem-

več tudi najvišjim svetovnim pesniškim delom. Zorimo ob njej!

Pierre L'Ermite, **Velika prijateljica**. Prevedel Anton Anžič. (Lj. knjig. 1944.) Znani francoski katoliški pisatelj P. L'Ermite nam v tej knjigi prikazuje boj med zemljo (= velika prijateljica) ter med industrijo. V dolini, kjer so doslej živeli le kmetje svoje lepo, patrijarhalno življenje, zraste nova tovarna, ki požira ter ubija ljudi. Vzporedno s to veliko borbo med zemljo in tovarno pa se razvija zgodba ljubezni med Jakobom de la Ferlandiere, zagovornikom zemlje, ter njegovo jetično varovanko Odilijo. Njena tekmovalka pa je tovarnarjeva hčerka Alberta, ki s svojo strastno naravo končno uniči tovarno. Zemlja zmaguje, toda nebo zahteva od Jakoba žrtev - ugrabi mu Odilijo. Poleg slavospeva zemlji, odseva iz knjige tudi velika zavest žrtve in vdanosti v voljo božjo (n. pr. čudoviti opis romanja k sv. Odiliji v Alzacijo!) Priporočamo.

Tone Gaspari, **Povest o gornem možu**. (Nova založba, 1944.) — Zgodba o srečnem pastirju, ki reši deklico Rožo, hčerko dobrega Vojvoda, iz pesti duha zemlje, gornega moža. Realne idile iz življenja kmetov in pastirjev se prepletajo z bajnimi motivi gornega moža, belih žen, škrate itd. Koroška zemlja zapoje v svoji skriti lepoti, s plesom pod lipo, kresno nočjo in vsemi svojimi dobrimi ljudmi. Lepo pravljico priporočamo tako mladini kakor odraslim, saj smo je prav danes tako zelo potrebni. Knjigo poživljajo lepi lesorezi Otona Gasparija.

Druga skupina.

(V četrti in peti šoli.)

X. R., Jezus mladenič.
Karg, V Zveličarjevi šoli.
Goossens, Življenjske smernice I.
Dutil, Tvoja maša — tvoje življenje.
Nekaj iz življenja svetnikov.
Vode, Don Bosko.
Kovačič, Devica Orleanska.
Cojazzi, Kristusov mladec.
Hünemann, Oče Damijan.
Weiser, Luč z gora.
Toth, Pomladni viharji (fantje).
Bregar, Prebujenje (dekleta).
Ehrlich, Katoliška Cerkev.
Odar, Katoličan in različne vere.
Zore, V tem znamenju boš zmagal.
Snoj, Križem po Palestini.
Jehart, Iz Kaire v Bagdad.
Naša pot II., O čtivu in še kaj.
Vostner O., Pozor, strup!
Ahčin, Komunizem.

Tretja skupina.

(Od šeste do osme šole.)

Goossens, Življenjske smernice II. in III.
Ušeničnik, Knjiga o življenju.
Ušeničnik, Knjiga načel I., II., III.
Francišek Saleški, Filoteja.
Grivec, Skrivnostno telo Jezusa Kristusa (pap. okr.).
Plus, Kristus v naših bratih.
Plus, Izžarevajmo Kristusa.
Remec, Sveta maša.
Guardini, Sveta znamenja.
Sv. Terezija D. J., Povest duše.
Lippert, Od duše do duše.
Jaklič, Svetla pot.
Schilgen, Ti i on(a) (hrvatsko ali nemško).
Gerely, Daj mi svoje srce (dekleta).
Ahčin, V življenje (fantje).
Knific, Fantom.
Knific, Dekletu na pot.
Žagar, Dekleta.
Grafenauer M., Iz duhovnega življenja družine.
Kovačič, Slomšek.
Jaklič, Baraga.
Jaklič, Knoblehar.
Grivec, Sv. Ciril in Metod.
Odar, Cerkvene določbe o tisku.
Lenček, Problemi filma (pap. okr.).
Gosar, Socialni nauk Cerkve.
Ušeničnik, Quadragesimo anno (pap. okr.).
Ušeničnik, Divini Redemptoris (pap. okr.).
Ahčin, Prostožidarstvo.
Sušnik, Akademski poklici.

Pozor-strup!

Tak naslov ima najnovejša rakovniška knjižica, ki jo je napisal p. Otmar Vostner OFM. Grozljiva naslovna slika — sikajoča strupena kača na odprti knjigi — ti pove, da gre za strup, ki ga dostikrat srkamo iz slabih knjig in slabega tiska sploh.

Saj vem, da se kot mlad samozavestnejš rad pohvališ, da tebi nobena knjiga ne škoduje, pa vendar je res, da smo vsi dostikrat bolni, resno bolni, ravno od strupenih injekcij, ki jih dan za dnem, včasih nenamerno, včasih pa celo hote, dobivamo iz knjige, časopisa, letaka... V tihih večerih, samotnih urah in trenutkih, ko pustimo, da spregovori glasnica vsega dobrega v nas — vest, pa moramo vendarle tolikokrat priznati: Iz te knjige, onega romana, tiste sentimentalne zgodbe, one krvave štorije... vstajajo v meni take in take misli, čustva, nagnjenja, sodbe, nazori, dejanja... O, je, je, knjiga je tista, ki je kriva v meni toliko zlega! Če še ne verjameš — beri to malo knjižico.

Posebna zanimivost te knjižice pa je seznam prepovedanih knjig, ki se dobe tudi na slovenskem književnem trgu. Prav bo prišel dijaku, da bo takoj vedel, katere knjige mora kot katoličan odklanjati, prav tudi vsakemu katehetu, voditelju in spovedniku, da bo mogel takoj pojasniti razna vprašanja in dvome. Vendar pa bo treba seznam v prihodnji izdaji še spopolniti in morda v nekaterih primerih še bolj razjasniti.

Pisatelj in razbojnik

Pogubni vpliv slabe knjige nazorno opisuje ruski pisatelj Krylov v namišljeni zgodbi »Pisatelj in razbojnik«:

Pred božjo sodbo sta prišli hkrati dve duši: duša razbojnika, ki so ga obesili, in duša slavnega pisatelja, čigar spisi so bili polni strupa brezverstva in nenravnosti. Na onem svetu pa ni pristranosti, ne pomaga noben izgovor. Obema je sodnik prisodil hudo kazen. »Na dveh strašnih železnih kolih sta visela dva kotla, v vsakega je prišla ena onih duš. Pod kotlom pa so peklenščki zakurili silen ogenj... Minevala so leta, desetletja, duši sta strašno trpeli. Vendar je ogenj pod razbojnikovim kotlom polagoma pojemal in slednjič ugasnil; duša je dotrpela. Pod drugim kotlom pa ogenj gori še naprej in vedno močneje. Gospod, to je krivica! vpije pisatelj od bolečin. Jaz nisem nikogar ubil, niso me obesili kakor tega roparja: na svetu sedaj z največjimi slovesnostmi obhajajo stoletnico mojega rojstva, jaz pa trpim. Nesrečnež! se čuje glas, pritožuješ se zoper pravičnost? primerjaš se z razbojnikom? V svoji zlobi je ta ubil enega človeka, pa se je spokoril. A ti? Ti ubijaš še po smrti s trupom svojih del. Le poglej onegale mladega fanta, kako skrivaj požira tvoje umazane spise, le poglej, kako se njegova doslej čista domišljija polni z nesramnimi podobami tvojega peresa! In ti se še drzneš ugovarjati? Le poglej, v kolikih dušah umira luč vere zaradi tvojih del. Danes po sto letih tvojega rojstva! Le poslušaj obup očetov, jok mater zaradi sprijenosti otrok! In kdo jih ima na vesti, če ne ti? In ti se še upaš zožiti, pritoževati se? Tvoj ogenj ne ugasne, tvoj črv ne umrje, zakaj gorje tistemu, ki pohujša, pa četudi samo enega tistih, ki verujejo v Kristusa...«

Iz življenja kongregacij

Posvetitev družin. — SVDMK je že pred meseci poslalo vsem kongregacijam nadrobna navodila za delo za posvetitev vaših družin. Gotovo jih vse kongregacije zvesto uresničujejo.

Ustoličenje Marije Pomagaj. V kongregacijah je lepa misel ustoličenja Marije Pomagaj v vseh šolah takoj močno odjeknila. SVDMK je svetom poslala smernice za načrtne priprave v kongregaciji in v šoli. Marsikje so se v soglasju s člani drugih verskih organizacij, zlasti KA, že osnovali pripravljalni odbori in je delo bilo že v teku. Žal pa so razmere trenutno take, da bi slovesnost ustoličenja na splošno ne mogla biti taka, kot zasluži. Zato so gg. kateheti v prisotnosti g. škofa sklenili, naj se z ustoličenjem počaka toliko časa, da bodo šole zopet v svojih domačih prostorih, katerim naj postane Marija Pomagaj potem Kraljica za vedno. Neposredne, zunanje priprave se torej lahko prekinajo, a zato pa se mora toliko bolj poglobiti notranja priprava, da bo misel ustoličenja ostala živa in še globlje zajela dijaštvo in učiteljstvo.

Našim rajnim v spomin. Pod tem naslovom smo v febr. štef. str. 71 povabili vse kongregacije, naj pregledajo imenike in nam pošljejo imena, kratko oznako življenja, točne okoliščine smrti in sliko tistih kongreganistov in kongreganistinj, ki so padli kot žrtev brezbožnega komunizma. Nekaj poročil in slik smo že dobili: prosimo torej še ostale — do 1. maja!

11. Cvrček jo zagode

Gospa Ragonjak je Cvrčku dajala na oči obkladke in naslednji dan je bil dober. Zato je spet šel v delavnico, kakor je bilo dogovorjeno. Povedal je o svojih težavah gospodu Tibursu in ta mu je pod veke kanil novega zdravila, ki je bilo še močnejše in uspešnejše ko prejšnji dan, zraven pa mu tudi naročil, naj si natika naočnike, kadar je prost. Naučil ga je pa tudi, kako naj se varuje žarometov, da ne bo gledal vanje.

Tako se je Cvrček zavaroval in počutil se je kar dobro, čeprav so ga oči še nekoliko pekle. Delavnice se je pa tudi že navadil. Nobeni stvari se ni začudil in imel je prav izrazit dar, da se je lahko prilagajal in posnemal.

Ta dopoldan so se vsi čudili njegovemu samozavestnemu nastopanju. Znal je na tak način izražati obup, vdanost in neverjetno smešnost, da je ob neki priliki Sedobrof ves iz sebe zarjul: »Izvrstno!«

Ravnatelj se je kar cedil od zadovoljnosti. Njegov obilni trebuh se je dvigal in plahnel kakor psu ob ognju, kajti mislil si je: »Haha, Američani so nam 'sunili' nekega otroka in konkurenčna tvrdka je z njim zaslužila milijone. Zdaj bomo pa videli, če ne bom jaz s Cvrčkom zaslužil še več!«

Prišel je kratek odmor in vsi so se razpršili, da si nekoliko odpočijejo. Cvrček je stikal med kulisami in se pri tem izvrstno zabaval. Kajpada je vedel, da je to prepovedano, zato tudi nobenega drugega ni bilo tam. Čudno naključje pa je naneslo, da je naenkrat zaslišal gospoda Sedobrofa, ko se je razgovarjal z gospodom Kradlovom. Cvrček je bil suh ko prekla, zato se je lahko skril za kuliso in napel ušesa. Možaka sta prišla ravno do mesta, kjer se je skrival Cvrček. Govorila sta po tihem.

»Ste zadovoljni?« je vprašal Kradlov.

»Reči smem, dragi moj, da mi bo ta poba naredil premoženje.«

»Mislite?«

»Prepričan sem! Prav takega mnenja je tudi moj režiser. Ze prva vaja je iz-

padla neverjetno dobro. In zdaj še pomislite: fant je tako rekoč brez staršev, nihče mu ne more svetovati in zadovoljil se bo z malenkostjo, ki mu jo bom dal, medtem ko bi me kdo drug navijal okoli prsta.«

»Meni se je pa zdelo, da ga ščiti Tiburs.«

»Samo malo, samo malo. Kar pa plačo zadeva, sem Tibursu rekel: Če bo fant nad katero koli rečjo vihal nos, bom takoj vedel, da ste ga nahujskali vi, in izgubili boste čedno službo, ki jo imate pri meni, na to vas vnaprej opozarjam.«

»To ste pa dobro napravili,« ga je pohvalil pridanič Kradlov. »Igralci imajo danes neverjetno visoke zahteve.«

In Sedobrof se je kar zasmejal, tako zadovoljen je bil sam s seboj.

Moža sta se dobre volje oddaljila.

Ko sta odšla, je Cvrček naglo pokukal izza kulise, da se prepriča, je li sam, potem pa se čisto nedolžno vrnil na svoje mesto, kakor da se ni nič zgodilo.

V duši pa je bil nemalo razburjen. Tak tako, si je mislil, taka je ta reč! Skopuh mi bo skušal dati čim manj denarja, zato ker sem majhen in brez zaščite. Pravi, da me je ujel, toda naj ne bom Cvrček, če ne bom jaz njega ujel!

Naslednji dan so predvajali film prvih dveh dni in tudi Cvrček je bil povabljen, naj si ogleda sam sebe. Kolikšna čast! Ni pa bil tega gledanja prav nič vesel, ampak nasprotno. »Torej takle sem, tako zmrščeni so moji kuštri na glavi in tako suh moj vrat!« si je žalostno mislil.

Navzlic temu pa je zelo rad hodil v delavnico. Najboljši dokaz, da res dobro igra, je videl v tem, kako so zdaj z njim govorili:

»Ljubi Cvrček, semkaj; dragi moj, tja-le!« (Spočetka pa je bil vedno le »paglavec«.)

Gospod Sedobrof se je o njem izražal: »Naš krasni fantek.«

Kar obsipal ga je z nasveti, kako naj skrbi za svoje zdravje. Cvrček je uganil, da bi debeluh umrl od strahu, če bi on zbolel. In to mu je navdihnilo hudomušno misel.

Da bi ravnatelj dražil, si je od časa do časa izmišljal, da mu ni dobro. Tedaj je Sedobrof postajal rdeč ko škrlat in se jezil nad Tibursom:

»Slišite, Tiburs, kako pa skrbite za svojega varovanca! Morali ga boste peljati k zdravniku.«

»Zdravniki so dragi,« je navihano pripomnil Cvrček.

»Tu imaš sto frankov, jej pečenko, jemlji kapljice, delaj vse, kar se ti zdi, samo za božjo voljo, nikar mi ne zbolil!«

In Cvrček je denar spravil z bolestim obrazom, po tihem pa se je smejal. Podobne prizore je večkrat ponavljal.

A vkljub temu je film napredoval in se celo bližal koncu. Manjkalo je samo še nekaj nastopov, trije med njimi zelo važni. In prav ob tej priliki je Cvrček sklenil, zaigrati svojo veliko komedijo.

Prišel je v delavnico, kakor da mu nekaj ni prav: zavijal oči in noge vlačil za seboj. Videti je bil tako hudo bolan, da je začelo vse skrbeti. Sedobrof mu je pohitel naproti, mencial in mendral okoli njega in razburjen zavpil:

»Za božjo voljo, kaj pa ti je?«

»Sam ne vem. Vse me boli in mislim, da bom zares zbolel.«

»Kaj, zbolel?!« je zastokal ravnatelj. »Nemogoče! Kam pa pridemo!«

Kot blisk se je Sedobrofu v duhu posvetilo, kolikšne silne vsote bodo zaman potrošene, če fant umrje, pokopani pa tudi vsi njegovi upi. Cvrček pa se je zrušil v naslanjač in kazalo je, da bo zdaj zdaj po njem.

»No, no,« je vzdihnil Sedobrof in ga tapljal po rokah, »le pogum, moj mali, le pogum! Pomisli, da nam je treba samo treh vaj še in da brez njih ne bo šlo.«

»Saj mislim, gospod, saj mislim,« je jadikoval fant in se zvil v klobčič kakor gosonica. (Seveda je mislil, navihaneč!) Potem pa je še rekel:

»In najbrž sem samo zato zbolel, ker potem ne bom več zaslužil denarja, pa vendar bi moral dobiti še pet tisoč frankov, da kupim mami malo trgovino.«

»Pet tisoč frankov!« je zavpil ravnatelj in že segel z roko po svoji listnici.

»Da, gospod.«

Debeluh pa se je naglo premislil in rekel:

»Prav gotovo jih boš zaslužil, kaj bi te to skrbelo... Pozneje.«

»Morda res, gospod,« je šepnil Cvrček s pojemajočim glasom, »morda pa tudi ne, kajti čutim, da bom umrl.«

Cvrček je nehal dihati. V tem se je posebno odlikoval med paglavci na Griču, to se pravi, znal je tako rahlo dihati in tako nevidno, da je bil natančno podoben mrliču.

»Tiburs,« je zarjul Sedobrof, »Tiburs!«

Ta je pritekkel iz sosedne sobe in ravnatelj je zavpil:

»Poglejte, kolikšno smolo imam! Tu vpričo mene se bo »stegnili!«

Herbert je pograbil steklenico vode, namočil robec in ga fantku položil na čelo. Sedobrof pa je nerodno sopihal k svoji omari ter iz nje vzel žganje in kozarček.

Cvrček je medtem za sekundo na pol odprl oči in ko mu je ravnatelj obračal hrbet, Herbertu navihano pomežiknil, potem pa oči spet zaprl.

Sedobrof je ves v skrbeh vprašal:

»Kaj pravite k temu, prijatelj?«

»Mislim, da ne bo hudega.«

»Nekaj mu pa vendar je.«

»Je bil pač vedno bledičen.«

»In če zdaj pomislim, da nam manjkajo samo tri vaje še!« je vzdihoval debeluh. Cvrčku pa je rekel: »No, fantek, ti je zdaj bolje?«

Cvrček se je že od nekaj znal izvrstno spakovati, zdaj pa je zategnil usta in zavil oči. Sedobrof je zavpil, kakor da ga devljejo iz kože:

»Smo že tam! Umrl nam bo! Storite vendar kaj, neroda vseh nerod!«

Herbert se je s silo premagoval, da se ni zasmejal, zraven pa se vpraševal, kaj Cvrček prav za prav namerava. Vzel je ravnatelju kozarček žganja in ga nastavil fantku na usta.

»Tole spij, Cvrček, pa ti bo odleglo.«

Fant je srknul požirek in odprl oči.

»No, ti ne stori dobro?«

»Ne, gospod.«

»Kaj pa ti je prav za prav?«

»V duši me boli, gospod, ker me preveč tarejo skrbi. Pomislite, pet tisoč frankov mi manjka, da kupim mami trgovino!«

»Slišiš,« je zavpil Sedobrof in se nenkrat odločil, »če je samo to in boš potem ozdravel, ti jih bom dal, samo da boš tudi igral do konca.«

»Bom.«

Cvrček se je z muko postavil na noge. Sedobrof ga je dobrohotno osrčeval:

»No, vidiš, saj gre! Pogumem fant si.«

»Ah, gospod, kaj pomaga pogum, ko pa nimam moči!«

»Nekoliko se sprehodi, da ti bo kri začela krožiti po žilah, pa boš videl, da bo šlo.« Sopihaje ga je debeli ravnatelj gledal in se celo sklonil, da ga je podpiral, tako da so mu nabrekle žile in je le s težavo lovil sapo.

In fant je spet igral svojo vlogo tako mojstrsko, da so ga bili lahko veseli. Postavljaj se je na noge kakor kaka stara koza, in obdržal ravnovesje, čeprav se je še opotekal.

»No,« ga je Sedobrof vprašal zaskrbnjeno, »se ti zdi, da boš mogel takoj igrati za snemanje?«

»Morda bo šlo, gospod.«

»Res, odločen fant si. Za nagrado boš nocoj z menoj večerjal.«

»Hvala lepa, gospod, ne morem, bom moral počivati.«

»Slabo znamenje, kadar se psi skrivajo v brlog,« si je mislil Sedobrof, glasno pa je rekel: »No, ti bom dal pa piškotov, da jih vzameš se seboj.«

Cvrček je še nekaj časa igral komedijo, potem pa je le bil pri volji, da igra, na veliko veselje svojega ravnatelja, ki je kar debelo gledal, da fant igra kakor druge dni. Ni se mogel premagati, da ne bi Tibursa potegnil za rokav in mu rekel:

»Le pogledjte, največji dokaz, da je res velik umetnik, je ta, da spet igra, kakor da ni bil nikoli bolan.«

12. Cvrček v penziju

Po tej vaji v delavnici je Herbert Tiburs na vsak način hotel Cvrčka spremiti do gospe Ragonjak. Po poti pa ga je priganjal, naj mu razloži, iz kakšnega namena je Sedobrofu igral komedijo.

Fant mu je podrobno opisal prizor, kako se je bil pred kratkim skrtil za kulise in prestregel razgovor obeh zlobnih možakov; tedaj je sklenil, da se bo ob prvi priliki maščeval.

Herbert se je komaj vidno nasmehnil in mu rekel:

»Tá kole početje mi ni nič kaj všeč, da veš!«

»Sta vam torej oba velika tatova bolj všeč, gospod?«

To pot pa se je Tiburs začel smejati na ves glas.

»Seveda bi bil mogel zaslužiti več, fant moj, a vendar si tudi z dosedanjim zaslužkom že rešil svoje starše in zdaj se ti odpira nova zlata jama. Vem in ti sam tudi veš, da ta igra ni zadnja. Sedobrof bo želel, da podpišeš novo pogodbo. Gotovo ti bo tudi plačo povišal in tako boš mogel svojim staršem kupiti trgovino, kar je prav pametna želja.«

»Veste, gospod, ena stvar me v tej reči zares draži: če namreč zahtevam več denarja, bo ravnatelj začel dolžiti vas; tega pa nočem.«

Herbert ni odgovoril, saj je vedel, da ima fant prav.

»Kaj bi si že naprej ubijala glavo! Najprej dovrši ta film, potem bomo pa že videli. Sicer ti pa moram danes povedati še nekaj drugega, kar je zelo važno.«

»Kaj pa?« je vprašal fantek, nemalo v skrbeh.

»Obiskal sem tvojega očeta in mater.«

»O, hvala vam lepa, gospod! Kako pa jima gre?«

»Bolje, in kmalu pojmeta na okrevanje na deželo. A prej ko v dveh mescih se gotovo ne bosta mogla vrniti.«

»Oh!«

»Zdaj pa je že konec septembra, postalo bo mraz, zato sem mislil, da ne boš smel več takole pustolovsko živeti.«

Oba sta umolknila.

Herbert pa je spet nadaljeval:

»Iskal sem kak prav dober penzijo, ki bi bil zate primeren, in sem ga res našel pri miss Korn Adi in Cveti Pik, kjer se boš počutil kakor doma.«

Cvrček je postal rdeč ko kuhan rak in topotnil z nogo.

»Ne grem!« je zakričal.

»Zakaj ne bi šel?«

»Zato, ker sem vam enkrat že rekel, da v penzijo ne grem!«

»Saj bo to v tvojo korist, fantič moj.«

»Vem, kaj je v mojo korist, gospod. V moj korist je, da ostanem pri gospe Ragonjak. Meseca avgusta ste mi rekli, naj bi pri nji tudi stanoval, in tedaj nisem maral, zdaj pa bi hotel, ker me ima rada, pa tudi jaz imam njo rad.«

»Cvrček, to sem ti predlagal samo za čas počitnic, a zdaj se bodo začele šole in ti se moraš še marsičesa naučiti.«

»Ali se je sploh vredno učiti?«

»Seveda je vredno. Pozneje se boš o tem že še sam prepričal in mi boš hvaležen, da sem te priganjal. Sicer pa mi lahko verjameš, da sem penzijo dobro izbral. Le spomni se, da si bil tudi tedaj ves obupan, ko bi bil moral iti h gospe Ragonjak, a danes jo imaš zelo rad. Miss Ada Korn je dobra in razumna ženska. Sprejema v svoj penzijo otroke, katerih starši so na potovanju ali pa so otroci v šolskih predmetih zaostali, kakor na primer ti. Penzijo je urejen izvrstno. Na izpite se boš pripravljaj z dobro francosko učiteljico, na angleščino pa z miss Korn. Povr pa še celo vrsto drugih reči, ki ti bodo koristile, tako petje in lepo vedenje, med drugim tudi, kako je treba pri mizi jesti.«

Cvrček je ves divji skomizgnil z rameni.

»Kakor da bi niti jesti ne znal!«

Herbert se je naredil, kakor da ga ni slišal, in je nadaljeval:

»Lahko boš šel iz hiše, kadar ti bo treba, na primer k vajah ali pa k meni. Imel boš dobre prijatelje, prijetno življenje, zato sem prepričan, da se boš dobro počutil. Miss Ada Korn je zelo materinska in dogovoril se bom z njo, da ti bo sama kupovala, kar boš potreboval.«

Cvrček se je zamislil, potem pa nena doma vprašal:

»Koliko pa bo vse to stalo?«

»Aha,« je odgovoril Herbert, »to je ravno tisto, kar sem ti še hotel povedati: v pogodbo hočem postaviti, da ti bo penzijo plačal Sedobrof. Kot pretvezo bom navedel tvoje zdravje, tako da boš ves svoj zaslužek lahko spravil. No, kaj praviš na to?«

Fantku se je jeza plegla in namesto odgovora je svojemu prijatelju stisnil roko. Zadovoljen res ni bil, a toliko je že videl, da ima Herbert prav.

Naslednji dan se je Tiburs dolgo razgovarjal s Sedobrofom, ta pa mu je zaupal svoj sklep, da Cvrčka še bolj naveže

nase. Herbert je nazadnje ravnatelja le pregovoril, da bo samo ta penzijon fantu popravil zdravje. Ravnatelj se je vdal in čeprav nerad obljubil, da bo tri leta plačeval penzijon, ker je pač imel namen, da bo vsa ta leta fanta izrabljaj, kolikor se bo le dalo. Bil je seveda mnenja, da bo od tega sam imel največ koristi.

Film »Mali potepuh«, kjer je nastopal Cvrček, se je bližal svojemu koncu. Vsi so bili prepričani, da bo žel velik uspeh po vsem svetu. Zdaj je bilo treba le še nekaj časa, da ga izdajo in začno posojati. Sedobrof je torej imel še dosti časa, da s Cvrčkom ali pa z njegovim očetom napravi novo pogodbo.

Prišel je zadnji dan septembra in prvega oktobra naj bi se Cvrček preselil v penzijon miss Ade Korn. Rad bi dobro izrabil zadnji dan svoje prostosti, a nobena reč ga ni veselila. Vlačil se je slabe volje po cestah ali pa posedal pri gospe Ragonjak, ne da bi katero zinil.

Zvečer pa se je v svojem tsem stanovanju v Zagatni ulici vdajal še bolj črnim mislim. Ah, čemu se je toliko boril, moj Bog, čemu? Že tako dolgo ni videl ne svojih staršev ne bratov in sestra. Morda so mu celo lagali in so že v grobu! Kaj, če ni zdaj čisto sam na svetu? Morda ga prav zato zdaj tišijo v penzijon?

Veliki zvon v baziliki je zabrnal s svojim globokim bronastim glasom, kakor bi vabil: »Pokoj žalostnim dušam! Dvignite svoja uboga srca k Njemu, ki tolaži! Zapupajte Vanj!«

Cvrčku so iz dna srca prihajali v spomin tožeči vzdihni večnih litanij, ki so ob velikih romarskih dneih donele iz bazilike, in vse goreče molitve zapuščenih src, vsi proseči klici, vsa vera vseh narodov na zemlji, ki upajo v večno življenje. Ves zdelan od utrujenosti je sklenil roke in zaspal.

Ko se je naslednji dan prebudil, se je takoj spet zavedel bridke resnice. Bil je žalosten in slabe volje. Z grenkim srcem se je boril zoper usodo.

O, ko bi bil naprej vedel!

S Herbertom Tibursom sta se zmenila, da pride ponj ob desetih in ga popelje k miss Kornovi. Cvrček je spravil svojo šaro skupaj in jo zavel v papir, ker kovčega ni imel.

Ko je Tiburs prišel ponj, je bil Cvrček ves blede. Sedel je na robu postelje, si z rokami podpiral glavo in žalostno sanjari. Njegov veliki prijatelj si je med potjo zaman prizadeval, da bi ga razvedril.

»Vsaj to je dobro, da boš ostal v istem mestnem okraju.« mu je rekel. »Sva že na cilju. Glej, v tej vili »Spominčica« je tvoj penzijon.«

In res sta hodila samo nekaj minut po Cesti ob koritu in zavila na lepo Simonovo cesto, polno vil in zelenja. Bilo

je tako lepo, kakor da si na deželi. Po macesnih so pele ptičice, pogled so razveseljevale bukve, akacije, lepi vrtovi, trate in cvetlice. Cvrček se je razveselil, a tega ni maral pokazati. Če je sklenil, da bo na vse to jezen, potem pač mora biti jezen. Zato je skrbno pazil, da je še naprej kazal mučeniški obraz.

Služkinja ju je peljala v majhno pisarno, kjer je sedela miss Ada Korn. Bila je velika in krepka ženska sivih las in z naočniki na nosu. Njen obraz je bil dobrodušen. Veselo je stopila k Cvrčku in mu z nekam tujim naglasom po francosko rekla:

»Torej to bo naš novi gojenec.«

Tiburs ji je odgovoril:

»Da, miss Korn, in upam, da boste z njim zadovoljni.«

»Prepričana sem, da bo tako,« je rekla ljubezniva gospodična. Potem pa je še dostavila: »Predstavila te bom gospodični Pik, ki je moja stara prijateljica. Nadzoruje posebno spalnico deklie. Davi so nam pripeljali revno punčko, ki so ji starši bili pred kratkim ubiti pri strašni železniški nesreči, in je še zdaj vsa obupana. Pričakujem, Cvrček, da boš do nje še posebno ljubezniv.«

Fantek je ves čas sovražno molčal, zdaj pa ga je nesreča male zavodarke ganila in pokimal je z glavo.

Miss Ada Korn pa je nadaljevala:

»Kmalu se boš spoznal še z ostalimi našimi otroki, saj jih ni veliko. Za zdaj sta prišla samo ti in Tilka, drugi pridejo nocoj ali pa jutri. Peljala te bom k nji v učilnico in lahko se bosta igrala na dvorišču, jaz pa vaju bom skozi okno nadzorovala. Svoje stvari kar tukaj pusti, jih boš že zvečer uredil.«

Herbert je Cvrčku krepko stisnil roko, ta pa ga je pogledal kakor človek, ki se utaplja. Vrata so se zaprla in — njegovega zaščitnika ni bilo več.

»V kletki sem, v kletki!« je obupaval ubogi Cvrček.

Tedaj pa mu je miss Ada Korn že rekla:

»Pojdi z menoj, Cvrček, greva k Tilki.«

Fantka pa je srce bolelo in mislil si je:

»Kaj meni mar, ta Tilka!«

Miss Korn je odprla vrata.

Pri nekem na pol odprtem oknu je slonela deklica devetih do desetih let in jima kazala hrbet.

Tako srčkana in preprosta je bila videti: lepe roke je imela sklenjene, vrat snežnobel, obleko črno, glavico pa so ji pokrivali gosti kodri zlate barve in v njih so veselo plesali jutranji sončni žarki.

»Tilka!« jo je poklicala miss Korn.

Deklica se je naglo obrnila.

Cvrček pa se je naslonil na zid.

»Moj Bog, moj Bog! Saj to je ona... deklica v rožnatem predpasniku!«

(Dalje.)

ZA BISTRE GLAVICE

Velikonočna naloga

1. Velikonočna liturgija. Od kod sta berilo in pesem na prvi strani te številke?

2. Velikonočni običaji. Kakšne navade imate pri vas (v vašem domačem kraju) ob butarah, pirhah in žegnu. (Slike na levi vas nekaterih spomnijo, ostale poiščite v svojem spominu. Zapiski naj bodo točni, navedite tudi kraj. Resnično dobra sporočila bomo še posebej nagradili in jih dali na razpolago g. p. M. Turnšku za drugo knjigo slovenskih verskih običajev »Pod vernim krovom«.)

3. Velikonočno voščilo. 15, 9, 8, 4, 5, 15, 9, 5, 6, 9, 10, 5, 16, 3 + 6, 3, 9, 11, 7, 5, 16, 5, 12, 16, 3 + 1, 2, 8, 14, 16, 11, 7, 5 = ?

Ključ: 1 2 3 4 5 6 5 2 = rek
7 2 8 9 10 11 12 = ptič
15 2 3 14 8 = drevo
10 1 15 3 16 = letni čas

Za dva izžrebana — za nagrado lepi knjigi.

Rešitve iz prejšnje številke

1. Sonetni venec ste vsi reševalci še kar dobro označili.

2. Ob priliki alarma obudi veren kristjan popolno kesanje, v posebni nevarnosti ponavlja pobožne vzklike, obdarjene z odpustki (Moj Jezus, usmiljenjel, Gospod, reši nas, utapljamu sel), misli pa tudi na druge, zlasti ta hip umirajoče, ter tudi njim prosi božjega usmiljenja.

3. Podpisi: Direktor-razrednik-prefekt.

Dobrih rešitev je bilo 21.

Izžrebani sta bili: Mihevc Nasta, 3 kl. l. ž. r. gimn., in Vodopivec Marija, 3b mešč. š. na Viču. Po knjige naj prideta v upravo.

SPOROČILO UPRAVE

Prihodnjo številko bomo poslali samo tistim naročnikom, ki nam bodo poslali do njenega izida vso naročnino. To velja tudi za poverjenike. Sedanja številka je namreč zadnja, za katero morajo plačati po 2 liri tisti, ki so se bili odločili za plačevanje sproti. Vsi ostali pa bi itak morali že do 1. jan. plačati vseh 8 lir. Da ne bo kateri prikrajšan, prosimo torej vse naročnike, ki so morda še v zamudi, pohitite. Saj boste priznali, da sta uprava in uredništvo storila vse, da bi vam bil list všeč. Blagoslovljene praznike!

M. Gaspari

„Naša Zvezda“ erscheint zweimal monatlich oder einmal monatlich als Doppelnummer. — Bezugspreis 12 L. Preis jeder Doppelnummer 2 L. — Herausgeber: SVDKM (dr. T. Klinar) — Schriftleiter: Dr. J. Oražem. — Schriftleitung: Poljanska 30. — Verwaltung: Streliška 12/II. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna (J. Kramarič), Ljubljana.

„Naša Zvezda“ izhaja dvakrat mesečno ali enkrat mesečno kot dvojna številka. — Naročnina 12 L. Cena posamezne dvojne številke 2 L. — Izdajatelj: SVDKM (dr. T. Klinar). — Urednik: dr. J. Oražem. — Uredništvo: Poljanska cesta 30. — Uprava: Streliška ulica 12/II. — Tisk Ljudske tiskarne (J. Kramarič), Ljubljana.